70.000.000,00 eura = 1 dolar

Autor Guste Santini
Utorak, 19 Ožujak 2002 11:15

Na naslovnoj stranici «Jutarnji list» donosi udarnu vijest: «Nijemci vraćaju banku državi za jedan dolar». Što ti je ugovor dragi čitaoče! Mnogi ga smatraju jednim od temelja tržišnog modela privređivanja. U pravu su. Upravo nepoštivanje ugovra pokazuje koliko je Hrvatska daleko od tržišnog modela privređivanja. O tom sam pisao nebrojno puta u svojim radovima. Tako sam, što je bitno za današnju temu, pisao da nije moguće provoditi tvrdo budžetsko ograničenje na polju monetarne politike a nepoštovati ugovore (to nazivam institucionalnim ograničenjem). Međutim, na međunaordnom planu ugovori se moraju poštivati i to će Hrvatska i ovog puta učiniti. I to nije sporno.

Ono što je interesantno jest što piše u ugovoru u kojem za dolar dobijete čak 70.000.000,00 milijuna eura. Neupućen bi čovjek pomislio sigurno igra na sreću. Na žalost ovdje se radi o igri na nesreću. U svakom slučaju BLB je kupila najvjerojatnije mir i time napravila dobar posao. Da li je i Hrvatska napravila dobar posao ostaje da se vidi. Ako ne danas to će se vidjeti sutra. Samo da pripomenem u ugovoru je moguće navesti sve ono što ugovorne stranke smatraju potrebitim. Kada se 70.000.000,00 eura prodaje za jedan dolar tada se samo može naslučivati što sve sadrži ugovor o prodaji paketa dionica.

To je samo dio priče. Drugi dio koji želim istaći jest da postoji relevantna razlika iz provedenih sanacija banaka u prethodnom razdoblju od ove današnje sanacije (interesantno je da se intervencija centralne banke ne naziva pravim imenom!).

Odnos vjerovnik - dužnik koji je nastavljen iz samoupravnog sistema učinio je institut ugovora ništavnim papirom. Banke - servis udruženog rada - koje su servisirale privrednu aktivnost tvrtki - prema napucima drugova iz komiteta - kratkoročnim inekcijama (uglavnom kreditima) pokazali su se pogubnim za odnosne banke. Tradicija servisa udruženog rada je nastavljena a na nekim područjima pojačana - ratnim devastacijama. Po dospjeću krediti se nisu mogli naplatiti i odnosna je banka bila spremna, ako je imala sreću, da bude predmet sanacije. Ako nije imala sreće otišla je u stečaj. Sve je to dinamizirala poznata ABCDE-a o čemu čitalac može naći na ovim stranicama moj napis. Prema tome, problemi banaka su bili rezultat svekolikih problema u privredi. Strane banke nisu imale «potrebnu senzibilnost» i nisu imale problema sa ABCDE-om. Neke banke koje su sanirane, kao Privredna banka Zagreb, i danas su predmet rasprave da li ih je trebalo sanirati. Privredna banka je samo najpoznatiji slučaj prijepora.

Današnji problem Riječke banke, koja je također jednom već bila sanirana, je sasvim druge prirode. Današnji problemi Riječke banke proizlaze iz «igre» sa svijetom dakle na globalnom planu pri čemu građani Hrvatske od eventualnog dobitka bi imali malo ili, bolje rečeno, nimalo koristi. Radi se o čistom gubitku. Izgubljen novac iz vremena servisa udruženmog rada imao je za cilj nacionalnu privrednu aktivnost. Izgubljenih 40.000.000,00 eura nije zaposlilo niti jednog radnika ali će vjerojatno zbog porezne presije jedan broj zaposlenih postati nezaposleni.

Kada je rječ o bankarskom sistemu tada valja razmišljati o multiplikativnim učincima kao što sam to iznio u časopisu «EKONOMIJA/ECONOMICS» godina V, broj 4., u okviru rasprave na temu «DUGOROČNA STRATEGIJA GOSPODARSKOG RAZVOJA HRVATSKE» u svibnju 1999. godine pod naslovom: «KAKO IZ KRIZE».